

ՄԱՍԵԱՅԱՂԱԿԷԻ

BRCALE D.

L. DUJARDIN Sc.

Ս.Ի.ԵՏԱ.ԲԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

Ս. ԿԵՆՑԱՂՕԳՈՒՏ ԲԱՆՔ

ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆ ԳՏԵՆԵԼՈՒ ԳԱՂՏԵԻՔԸ

Կան սակաւարիւ մարդիկ որ բարեբաղդութեան համար ծնած կերելին. կան ուրիշներ ալ որոց ձակատագիրը կարծես քէ գիրենք յախտենական անյաջողութեան եւ ձախտողութեան դատապարտած է : Նախնիք բաղդը կոյր աստուածունիի մը կերպարանքով կը ձեւացընէին, որովհետեւ իր պարգեւները առանց ընտրութեան կը բաշխէ. աւելի մօտ ժամանակներս ալ շատերը հաւատաւելի՛ քէ մարդս որ աստղին տակն որ ծներ է՝ իր բաղդն ալ ընդհանրապէս անոր ազդեցութիւններովը կը կառավարուի : Այս սնապաշտութիւնները որչափ ծաղրելի բաներ ալ են՝ գոնէ այս կըցուցընեն քէ արժանաւորութեան ու յաջողութեան իրարու հետ ունեցած կապակցութիւնը քեպէտ շատ յայտնի չէ, բայց այն կապակցութեան մշտնջենաւոր ըլլալուն տարակոյս չկայ : Աշխարհիս մէջ յաջողութիւն գտնելը ըստ ինքեան

մարդուս արդիւնք ունենալուն ապացոյց մըն է : Իրաւ է որ այս արդիւնքը կրնայ հասարակ բան մը համարուիլ, բայց միշտ օգտակար է : Մենք ալ կը հաստատենք որ մտաց այն յատկութիւնները որ մարդուս յաջողութիւն գտնել կուտան կենացը մէջ՝ ըստ մեծի մասին վնասակար են հանճարի. սակայն ամենամեծ հանճարի տէր մարդկանց բազմաթիւ երեւելի օրինակները կրնանք մէջ բերել որ իրենց աշխարհային իմաստութիւնը ապուշ մարդկանց ունեցած խելքէն բնաւ տարբերութիւն մը չունի : Առաւել հանճարաւոր երեւալու ցանկացողներն են քան քէ իրօք ունեցողները՝ որ հասարակ մարդկանց վարքը կարգի դնող խոնամութեան կանոններէն դուրս մնալ կուզեն, կարծելով քէ իրենք գիրենք հանճարի տգեղութիւններովը կրնան ծածկել. չեն մտածեր քէ անոր գեղեցկութիւնները այն կանոններն են :

Քանի մը տեսակ անխոնմութիւններ կան որ կը կարծենք թէ սաստիկ երեւակայութեան եւ զգայուն բնաւորութեան տէր մարդկանց բնական ժառանգութիւն մը եղած է. այս բանիս համար նոյնքան անիրաւ կըլլար զանոնք խստիւ դատապարտելը՝ որչափ որ անիրաւ պիտի ըլլար երբոր խոնմութեան այն հանդարտ զաւկըններուն մէկը պարսաւէինք՝ բանաստեղծական կրակէ զօրկ ըլլալուն համար : Սակայն խոնմութեան դէմ եղած խոտորումները մէյմէկ յանցանք են. եւ երբեմն թէ եւ ներուելու ըլլան՝ պէտք չէ որ այն խոտորումներուն հետեւինք :

Յաջողութիւն գտնելուն ամենէն հարկաւոր ճամբան խնայութիւնն է. խնայութիւն դրամի եւ խնայութիւն ժամանակի : Խնայութիւն որ կըսեմ՝ կարօտութեամբ ապրիլ ըսել չէ միտքս, այլ միայն անանկ առողջարար չափաւորութիւն մը որ առանց շահ մը կամ վայելք մը ձեռք բերելու՝ մեր ժամանակը կամ դրամը վատնելէն զմեզ եւս կը կեցընէ : Ժամանակը խնայութեամբ գործածելով ատեն կը վատրկինք ու գործերնուս մէջ կարգ եւ կանոն կ'ունենանք. կարող կըլլանք մեր գործերը առաջ քշելու՝ առանց մենք անոնցմէ քշուելու : Ժամանակին ու եկամուտին առէկ ջնաշուելէն ծագած հետեւանքները մեծապէս աղետալի են. վասն զի զմեզ մշտնջենաւոր տազնապի ու նեղութեան մէջ կը ձգեն : Այսպիսի նեղութեան մէջ՝ ամենէն պայծառ տաղանդներն անգամ հարկաւանդաւոր կը մնան, եւ հնարագիտութեամբ անցուած կեանքին վախճանն ալ չքառորութիւն է :

Ուրեմն աշխարհի մէջ յաջողութիւն գտնելու համար մեր տալիք նուսխան սա է. « Շատ պահէ ու քիչ վատնէ : » Ով որ այս խրատին հետեւի՝ հարկաւ յաջողութիւն պիտի գտնէ. իսկ ասոր հակառակն ընողը պիտի գիտնայ որ անշուշտ անկարծելի դիպումով մը կամ մարդուս նախատեսութեանը անզարմանելի փորձանքի մը պիտի պա-

տահի, զոր օրինակ իմանդութեան, հրդեհի, կամ նախախնամութեան ուրիշ մէկ այցելութեանը, որով յառաջադիմութիւնը արգիլուած պիտի ըլլայ : Բայց մարդկային իրողութեանց հասարակ ընթացքին մէջ՝ յաջողութիւնը միշտ անբաժանելի պիտի ըլլայ խնայութենէն՝ որ երջանկութիւն ձեռք բերելու միակ պայմանն է :

Այս ալ կայ որ աշխարհային յաջողութիւնը՝ որուն առ հասարակ ամեն մարդ կը տենչայ՝ այնչափ մը միայն փափաքելի է՝ որչափ որ մարդուս երջանկութեանը հարկաւոր է. երջանկութիւնն ալ խիստ քիչ հարկաւոր կըլլայ՝ թէ որ ամենայն մարդկանց վրայ սաստիկ բարեսիրութիւն մը չունենանք : Շատ աղէկ կերպով ըսած են թէ « երջանկութիւնը՝ մեր սիրած եւ մեզ սիրող իրաց բոլորն համեմատութեամբն է : » Այս խրատը մենք սրտի մօտք կընդունինք, եւ կը ցանկանք որ ամենուն սրտին վրայ ալ գրուած ու գրասիրութեան պրտուցները տուած տեսնենք :

Այն մարդն որ ուրիշի բշտաւորութիւնը տեսած ատեն քերելութեամբ կը վարուի, ու սիրելութեան բովիչ կապովը՝ իր նմանեացը հետ կապուած չէ, որչափ ալ անուանի, բաղդաւոր ու խելացի ըլլայ՝ արհամարհութեան արժանի է, եւ անշուշտ ալ պիտի արհամարհուի մարդկային ազգէն : Այնպիսոյն վրայ բաղդին պարգևներուն ամենն ալ պարապը նետուած են : Իրեն համար երջանկութիւն չկայ. իր կեանքը երազ մը՝ լոկ բմբուրիւն մի է, ու մարդկային զգացողութեան մէկ զարնուածքը անգամ չունի սրտին մէջ. եւ պիտի իջնայ գերեզմանը *առանց լացի, առանց պատուոյ, եւ առանց զովասանքի* : Այսպիսի բաղդը ցանկալի բաղդ մը չէ, եւ ով որ յաջողութիւն գտնելու գէ, բող բնաւ մտքեւջանէ այս բանս որ առանց երջանկութեան յաջողութիւնը ոչինչ է :

Թարգմանեաց յանգղիակակն

Ն. Մ. ՉՕՐԱՅԵԱՆ :

Բ. ՏԵՍԱՐԱՆՔ ԵՒ ԲՈՊԱՅ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ .

Երոպացւոց արեւելքին վրայ ունեցած տեղեկութիւնները գրեթէ նոյնչափ անկատար են՝ որչափ արեւելցւոց Եւրոպայի վրայ ունեցածները :

Երկու կողմէն ալ ատեն ատեն խելացի ու դիտող ճանապարհորդներ իրենց տեսած երկիրներուն ու սովորութեանցը վրայ տեղեկութիւններ գրե-